

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 64/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti M., spol. s r. o., P., zastúpenej Advokátskou kanceláriou P., spol. s r. o., P., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. P. P., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co/362/2005 zo 16. septembra 2009, ako aj jeho uznesením sp. zn. 1 Co/362/05 zo 16. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti M., spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2009 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co/362/2005 zo 16. septembra 2009 (ďalej aj „namietaný rozsudok krajského súdu“), ako aj jeho uznesením sp. zn. 1 Co/362/05 zo 16. septembra 2009 (ďalej aj „namietané uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej účastníčkou konania v spore s ôsmimi účastníkmi na strane žalobcov, ktorí sa domáhali určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam s prísl. Predmetné konanie bolo vedené Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 78/98, ktorý rozsudkom zo 16. júna 2005 (ďalej len „rozsudok okresného súdu zo 16. júna 2005“) okrem iného určil, že žalobcovia v 1. až 8. rade sú podielovými spoluvlastníkmi „*parcely KN č. 1133/32 – zastavaná plocha... vedenej na LV č. 1924, ..., vytvorenej z parcely KN č. 1133/4 v zmysle geometrického plánu Ing. J. B.*“.

Sťažovateľka podala proti označenému rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom navrhla žalobu ako nedôvodnú zamietnuť, alternatívne rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania.

Krajský súd ako súd odvolací namietaným rozsudkom rozhodol takto:

„Pripúšťa zmenu žaloby podľa písomného podania žalobcov zo dňa 1. 6. 2009 tak, že určuje, že žalobcovia v 1. – 8. rade sú podielovými spoluvlastníkmi každý po 1/8-ne parc. 1286/5 o výmere 7752 m² a parc. 1284/2 vo výmere 760 m²..., vzniknutých z parciel evid. na LV č. 1924 uvedených v znaleckom posudku č. 8/2009.

Nepripúšťa zmenu žaloby podľa písomného podania žalobcov zo dňa 1. 6. 2009 vo vzťahu k parc. 1285 vo výmere 2645 m²... odčlenenej z parciel LV 1924 uvedenej v znal. posudku č. 8/2009.

Mení rozsudok a určuje, že žalobcovia v 1. – 8. rade sú podielovými spoluvlastníkmi každý v podiele 1/8-ine parc. KN 1284/2 – zast. plocha vo výmere 760 m² a parcely KN 1286/5 – zast. plocha vo výmere 7752 m²..., vzniknutých z parciel KN 1284 a KN 1286,

zapísaných na LV č. 1924..., uvedených v znaleckom posudku č. 8/2009 znalca Ing. J. B. z 27. 4. 2009.

Žalobcom v 1. – 8. rade sa priznáva náhrada trov konania vo výške každému po 3 706,57 eur a žalovaná je povinná ju zaplatiť JUDr. V. B., advokátovi, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaná je povinná nahradiť štátu trovy konania vo výške 280,46 eur na účet OS Prešov a trovy konania štátu vo výške 536,64 eur na účet KS Prešov, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.“

Krajský súd zároveň uznesením zo 16. septembra 2009 priznal súdnemu znalcovi Ing. J. B. za podaný znalecký posudok odmenu v sume 536,64 € a „upravil účtáreň KS Prešov“, aby uvedenú sumu po právoplatnosti tohto uznesenia vyplatila znalcovi „zo štátnych prostriedkov“. Ako vyplýva z výroku namietaného rozsudku krajského súdu, tento zaviazal sťažovateľku nahradiť trovy konania štátu v priznanej sume 536,64 € (odmena za znalecký posudok) na účet krajského súdu.

Zastávajúc názor, že namietaným rozsudkom krajského súdu, ako aj namietaným uznesením krajského súdu došlo k porušeniu označených práv, podala sťažovateľka ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa domáha vydania tohto nálezu:

„Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 1 Co/362/2005 zo dňa 16. 09. 2009 boli porušené základné práva sťažovateľa garantované v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

Uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 1 Co/362/2005 zo dňa 16. 09. 2009 boli porušené základné práva sťažovateľa garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 1 Co/362/2005 zo dňa 16. 09. 2009 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 1 Co/362/05 zo dňa 16. 09. 2009 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 25.000,- EUR.

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“

Sťažovateľka podrobne opisuje skutkové okolnosti daného prípadu a odôvodňuje, prečo považuje namietaný rozsudok krajského súdu za arbitrárny a na základe čoho dospela k záveru o porušení svojich označených práv odvolávajúc sa pritom aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), Najvyššieho súdu Českej republiky, ako aj ústavného súdu.

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľka podala v predmetnej veci dovolanie, ktoré bolo najvyššiemu súdu predložené 28. decembra 2009 a dosiaľ o ňom nebolo rozhodnuté.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá bez ďalšieho aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstatou námietok sťažovateľky je tvrdenie o arbitrárnosti namietaného rozsudku krajského súdu vyúsťujúce do záveru o nerešpektovaní jej základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie), ako aj práva vlastníť majetok, v dôsledku namietaného porušenia ktorých sa domáhala, ako v konaní pred ústavným súdom, tak aj podaním dovolania najvyššiemu súdu zrušenia namietaného rozsudku krajského súdu, ktorým bol zmenený rozsudok okresného súdu zo 16. júna 2005.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že v spojitosti s prípustnosťou dovolania proti zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu pri dôslednom rešpektovaní „zásady diformity“ (t.j. rozdielnosti rozhodnutia odvolacieho súdu s rozhodnutím súdu prvého stupňa) bolo dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu prípustné podľa § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pretože rozhodnutie okresného súdu a krajského súdu (sťažnosťou dotknuté) boli „vecne“ rozdielne.

Ústavný súd už zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Vzhľadom na uvedené možno vysloviť názor, že sťažnosť sa v okolnostiach daného prípadu javí ako podaná predčasne. V tejto spojitosti už ústavný súd judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (k tomu porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Bulena a spol. proti Českej republike a rozhodnutie uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Českej republiky; zv. 29/uznesenie č. 3 a pod.).

Ústavný súd napokon poukazuje aj na to, že akceptovaním námietky sťažovateľky by vznikol ústavne neprípustný stav, keď by o rovnakej veci rozhodovali paralelne dva orgány súdneho typu (IV. ÚS 146/08). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nezaoberal, ale podľa zásady *ratione temporis* ju odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom v petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný, okrem iného žiadala, aby ústavný súd vyslovil aj porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a to „*rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: I Co/362/2005 zo dňa 16. 09. 2009*“. Uvedené odôvodnila stručne: „*Predmetné konanie bolo pred súdmi vedené od roku 1998 do 2009, odvolacie konanie bolo vedené po podaní odvolania od septembra 2005. Rozsudok bol odvolacím súdom vyhlásený v septembri 2009.*“

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98).

Ústavný súd pri preskúmaní sťažností, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa svojej konštantnej judikatúry poskytuje ochranu týmto právam len vtedy, ak bola sťažnosť pred ústavným súdom uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05), t. j. vtedy, ak mu bola

sťažnosť doručená v čase, keď ešte nedošlo k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľov z dôvodu, že príslušný súd ešte vo veci sťažovateľov právoplatne nerozhodol.

Vychádzajúc z uvedenej judikatúry ústavný súd sťažnosti, ktoré mu boli doručené po nadobudnutí právoplatnosti príslušného rozhodnutia všeobecného súdu alebo iného orgánu verejnej moci, odmieta z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Tento právny názor ústavného súdu akceptuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri napr. rozhodnutie vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05).

Namietaný rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 2. novembra 2009. Sťažnosť sťažovateľky bolo odovzdaná na poštovú prepravu 14. decembra 2009.

Z uvedených dôvodov bola sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

Sťažovateľka navyše namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy označeným rozsudkom krajského súdu. Podľa názoru ústavného súdu k porušeniu označeného práva by mohlo dôjsť v dôsledku nečinnosti alebo nesprávnej činnosti všeobecného súdu, avšak iba samotným rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co/362/2005 zo 16. septembra 2009 toto právo sťažovateľky porušené byť nemohlo (obdobne III. ÚS 143/05, III. ÚS 258/05).

Sťažnosť ďalej smeruje aj voči uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 Co 362/2005 zo 16. septembra 2009, ktorým bola priznaná odmena znalcovi za znalecký posudok č. 8/2009 v sume 536,64 €. Výhrady sťažovateľky spočívajú v tom, že jej krajský súd „*neumožnil podať opravný prostriedok a teda porušil zásadu dvojinstančnosti súdneho konania*“, čím jej podľa jej tvrdenia bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľky na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s napádaným uznesením krajského súdu, ústavný súd uvádza, že ak by bol namietaný postup krajského súdu protiprávny, a týmto postupom by bola sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom, v tom prípade je potrebné takýto postup považovať za dovolací dôvod podľa citovaného § 237 písm. f) OSP (m. m. III. ÚS 88/02, I. ÚS 244/07).

Sťažovateľka v sťažnosti v súvislosti s rozhodovaním o znalcovskom výslovne namieta, že jej bola postupom krajského súdu odňatá možnosť konať pred súdom, čo je v danom prípade dovolací dôvod proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f) OSP. Zo sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka, pokiaľ ide o namietané uznesenie, nevyčerpala opravný prostriedok, ktorý jej Občiansky súdny poriadok poskytuje na ochranu jej základných práv.

Sťažovateľka teda vo vzťahu k napádanému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 Co 362/2005 zo 16. septembra 2009 disponovala dostupným a účinným prostriedkom nápravy v záujme účinnej ochrany jej základných práv priamo v konaní pred všeobecnými súdmi podľa tretej hlavy štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Vychádzajúc z uvedeného a zo zisteného skutkového stavu ústavný súd dospel k záveru, že v predmetnej veci sťažovateľky v časti týkajúcej sa napadnutého uznesenia krajského súdu o znalcovskom nie je daná jeho právomoc (čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), a preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, neprichádzalo už do úvahy rozhodovanie o ďalších nárokoch sťažovateľky v nej uplatnených.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2010